Ügyszám: ABI-3307-2/2011/P

Dr. Latorcai János részére

alelnök

Magyar Országgyűlés

Tisztelt Alelnök Úr!

Hozzám érkezett megkereséséből arról értesültem, hogy egy állampolgár a Telenor Magyarország Zrt. (a továbbiakban: Telenor Zrt.) eljárását kifogásolta. Beadványában foglaltak szerint a Telenor Zrt. egyedi előfizetői szerződés kötése alkalmával a személyazonosító igazolványon felül egy másik, személyazonosításra alkalmas hatósági igazolvány bemutatását is kéri leendő előfizetőitől.

Tájékoztatom, hogy az ügyben a számos hasonló hozzám érkezett állampolgári beadvány nyomán már korábban vizsgálatot indítottam. A vizsgálat során tájékoztattam a Telenor Zrt.-t álláspontomról, miszerint a társaság azon gyakorlata, hogy előfizetői szerződés megkötése, illetve módosítása alkalmával több személyazonosításra alkalmas hatósági igazolványt kérnek, egyrészt adatvédelmi szempontból kifogásolható, másrészt a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (továbbiakban: Nytv.) előírásaiba is ütközik.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 3. § (1) bekezdése kimondja, hogy személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete elrendeli.

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 154. § (1) bekezdése szerint a szolgáltató az elektronikus hírközlési szolgáltatásra irányuló szerződés létrehozatala, tartalmának meghatározása, módosítása, teljesítésének figyelemmel kísérése, az abból származó díjak számlázása, valamint az azzal kapcsolatos követelések érvényesítése céljából kezelheti a felhasználó, illetve előfizető azonosításához szükséges és elégséges személyes adatot.

A szolgáltató szerződéskötéskor köteles meggyőződni arról, hogy a leendő előfizető által megadni kívánt adatok megfelelnek a valóságnak, illetve azokat az arra illetékes kívánja felhasználni. Ehhez szükséges a személyazonosító igazolvány bemutatása.

Az Nytv. 29. § (1) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány a polgár írásbeli nyilatkozata, valamint az anyakönyv és a személyi adat- és lakcímnyilvántartás alapján kiállított olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és az e törvényben maghatározott adatait közhitelűen igazolja.

Az Nytv. 29. § (4) bekezdése kimondja, hogy a polgár személyazonosságát – a személyazonosító igazolványon túl – az érvényes útlevél vagy a kártyaformátumú vezetői engedély igazolja. A személyazonosítás céljából – jogszabályban meghatározott kivételekkel – a polgár nem kötelezhető más okmány bemutatására.

A törvény tehát felsorolja azon hatósági okmányokat, amelyek közhitelűen igazolják a polgár személyazonosságát. Ez a felsorolás vagylagos, ami azt jelenti, hogy az említett igazolványok közül bármely felmutatása elegendő az általa elérni kívánt cél – közhitelű személyazonosítás – megvalósulásához.

Válaszlevelében a Telenor Zrt. előadta, hogy az elmúlt időszakban számtalan visszaélés történt előfizetői csomag vásárlása esetén, és ezekből a visszaélésekből a társaságnak jelentős kára keletkezett. Emiatt szükségesnek érezték, hogy alaposan meggyőződjenek az előfizetői szerződést kötő személyazonosságáról, illetve hitelképességéről.

A Telenor Zrt. tájékoztatása értelmében ügyfélkezelési, illetve kereskedelmi indokok miatt már többször kísérletet tett a második személyazonosító okmány bemutatására vonatkozó előírás elhagyására, de a társaságnak jelentős kára keletkezett a csalással megkötött előfizetői szerződések után maradt behajthatatlan követelésekből. Ugyanakkor a Telenor Zrt. ígéretet tett arra, hogy folyamatosan vizsgálni fogja, milyen egyéb gyakorlat alkalmazásával biztosíthat olyan alternatívát, amely nem teszi szükségessé második személyazonosító okmány bemutatását az előfizetői szerződések megkötése, illetve módosítása alkalmával.

A Telenor Zrt. levelében továbbá leírta, hogy a korábbi iránymutatásaim alapján a társaság sem elektronikus, sem papír alapon nem készít másolatot a bemutatott okmányokról és a második személyazonosító okmány vonatkozásában csak annak sorszáma kerül rögzítésre, valamint a teljes adatkezelés során betartják a célhoz kötött adatkezelés elvét.

Tekintettel arra, hogy a Telenor Zrt. határozott álláspontja szerint nagyobb az esélye annak, hogy egy előfizetéses szerződés esetén a több hatósági igazolványt felmutató előfizetők számláikat ki fogják egyenlíteni, illetve a társaság keresi az adatvédelmi szempontból kifogásolható gyakorlat megváltoztatásának lehetőségét, valamint mert az érintetteknek van választási lehetősége, hogy a Telenor Zrt.-vel szerződnek-e, az ügyben további intézkedést nem fogalmaztam meg.

Vizsgálataim során megállapítottam továbbá, hogy ezeket a visszaéléseket igen nagy részben lopott, illetőleg elveszett személyi igazolványokkal követik el.

Az eltulajdonított valamint elvesztett személyazonosító igazolványokkal elkövetett bűncselekményeket érintően hozzám érkezett panaszbeadványok számának növekedése okán az ügyben tett állásfoglalásomat, valamint a Dr. Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszternél kezdeményezett intézkedési és jogszabály-módosítási javaslataimat mellékelve elküldöm Önnek.

Ezen adatbázis létrehozása, és az abból történő lekérdezések lehetősége szükségtelenné teszi majd a több személyazonosításra alkalmas hatósági igazolvány kezelését a szolgáltatók részéről.

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalával (a továbbiakban: Hivatal) folytatott konzultációk során a Hivatal fogékonynak mutatkozott az adatbázis létrehozására, annak jogi akadályát nem látta, tudomásom szerint folyik annak technikai előkészítése.

Kérem, hogy egyetértése esetén támogassa a jogszabály megalkotására tett javaslatomat.

Budapest, 2011. október 11.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András